
Előfizelési ár:
Egy évre 12 kor
Fél évre 6 kor
Negyed évre 3 kor
Egyes szám 24

HONTI LAPOK

Nyilttér sora 40 fill

Hivatalos
és magánhirdetések
árszabás szerint.Többszöri hirdetés
nél árendemény.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
— IPOLYSÁGON. —Felelős szerkesztő:
HALÁSZ FERENCMegjelen
szombaton reggel.

Uj megyei nyugdíjszabályzat.

A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének igazgató tanácsa e hó 19-én ülést tartott, melynek legfontosabb tárgya az új állami nyugdíjtörvényrendelkezéseinek megfelelően egybeállított vármegyei nyugdíjszabályrendelet tervezete volt.

A tervezetet az igazgatótanács megbízásából eredetileg Hedervary Lajos vármegyei árvaszéki elnöke dolgozta ki. Ennek alapján készítette azután az egyesület közgyűlése által kiküldött bizottság a mintaszabályrendelettervezetet, a mely hivatalos lenne a vármegyei tisztviselők nyugdíjállását országosan, egyöntetűen és az új állami nyugdíjtörvény intézkedéseinek megfelelően rendezni.

Horváth Lőzsef dr. igazgató ismertette a szabályrendelet tervezetét, mely kilenc fejezetből és 122 szakaszból áll.

Nagy érdeklődés közben tömör áttekintést adott az igazgató a nyugdíjbizottság munkájáról és változta azokat a főbb törvényelvéket, amelyeket a bizottság átvett az állami nyugdíjtörvényből. Ezek között főként a főiskolai képesítéssel bírók 35 éves szolgálata, a lakpénznyugdíj rendszeresítése, az 5

évi szolgálat utáni nyugdíjigény kimondása, a hat hónap töredékszolgálat teljes évnek való számítása és a rendezett tanácsú városokkal való nyugdíjviszonosság kimondása érdemelnek megemlítést.

Teljesen átvették az özvegyek és árvákra, valamint a temetési járulékra vonatkozó humánus intézkedések.

Hehelyt foglalnak a munkálatban a hivatalát elvesztett nyugdíjintézeti tag nyugdíjazására vonatkozó rendelkezések, megfelelő módosítással tisztázott a 60, 65 és 70 év szerepe a tisztviselői szolgálatban. Tekintettel volt a bizottság az 1912 évi LVII. t.-c.-nek a nyugdíjügy körébe vágó intézkedéseire, de számtalan apróbb rendelkezést is átvett a bizottság, hogy minden a mi a tisztviselőre méltányos figyelembe vételét.

Az állami nyugdíjtörvény rendelkezéseinek e szigorú szemmel tartása nem akadályozta meg a bizottságot abban, hogy azokat a rendelkezéseket, amelyek a vármegyei szervezetbe be nem illeszthetők, vagy amelyek tisztviselőellenesek, kihagyja. Így kimaradt az ideiglenes minőségű alkalmazásra, az ideiglenes nyugdíjazásra vonatkozó rendelkezés, valamint az az intézkedés is, hogy nyugdíjazott tisztviselő vagy szolgálta ellen fegyelmi eljárást lehessen indítani.

A bizottsági tárgyalások során, mint novum-ok a szabályszerű elbírás, valamint a tisztviselőnek orsz. képviselővé történő megválasztása esetére a nyugdíjigény fenntartása kerültek be a tervezetbe.

Kiegészítette végül a bizottság a nyugdíjviszonosság elvét azzal, hogy a rend. tanácsú városok mellett a nyugdíjviszonosságot a községi jegyzőkre és segédjegyzőkre is kiterjesztette, természetesen a jegyzői nyugdíjszabályrendeletek hasonló rendelkezésétől függővé téve.

Volt azután néhány olyan kérdés, amelyre nézve a bizottság nem tudott megállapodásra jutni, s amelyek ezért az igazgatótanács döntésére várnak, ezek pedig:

1. helyesli-e az igazgatótanács a nyugdíjmegváltást?
2. a végkielégített szolgálati idő újból beszámítható-e?
3. hogy a 20 százalékos felemelés tekintettel a nyugdíjalapok megterhelt voltára egyáltalában alkalmazható-e, s ha igen, ez az alkalmazás 1912. vagy 1913. január 1-től vegye-e kezdetét? és végül
4. mi történjék a díjnoknyugdíj kérdésével?

Köszönetet mondott végül az igaz-

A Balkán-háboruból.

(Négy közlemény.)

Irta **Berkó Antal dr.**
m. kir. honvéd ezredorvos.

II.

A csinos villanegyedben szintén találunk még ősrégi faházakat, de ezeknek napjai már meg vannak számlálva. A villanegyed szomszédságában van a jól ápolt és gondozott Boriskert, a koronahercegről elnevezve. Ez a szófiai lakosság városligetje. Hatalmas méretű székesegyházuk most épült fel; most belső festése és berendezése van munka alatt, mit azonban a háborus idő nagyban hátráltat. A Ferdinánd-boulevardon látjuk a néhai fejedelem Battenberg Sándor herceg mauzoleumát, melynek belseje tele van történelmi emlékekkel és értékes koszorúkkal. A szobranje egyemeletes épülete előtt levő tér közepén áll II. Sándor orosz cárnak, Bulgária felszabadítójának óriási méretű, művészi lovas szobra. A városon kívül, a katonai iskola mögött egy dombon régi erődítmény romjai, honnan még nem is régen a török ágyuk torka meredezett a lábánál elterülő leigázott városra. Érdeklődéssel szemlélvén a város nevezetességeit, idegen egyenruhák a járó-kelők közt nagy bámulatot keltett. Levelező lap, dohány... stb. apróságok vételénél már tapasztaltuk, hogy német nyelvvél elég jól fogunk boldogulni.

Egyszerre hangos, füleinknek szokatlan ritmusu dobpergés és a széles utcán nagy „hurráh-zás” közt embertömegtől kísérve egy macedon önkéntes zászlóalj — ugynevezett „komitédzsi” — közeledett. Elöl lóháton a parancsnok, egy bolgár százados, majd a piros-zöld-fehér bolgár hadi trikolorot vivő zászlós egy dobos és egy tiszt között. A bolgár trikolor színei békében megfordított sorrendben következnek. A hadi lobogó értelme: vérenkeresztül (piros) reméljük (zöld) a békét (fehér). A legénység kettős rendben, példás esendben, rendben menetelt. Lehetek 500-600-an. A parancsnokok nagyrészt bolgár tisztek voltak, de láttunk óriás fehér bárányszőr papahás kozák hadnagyot, orosz hadapródot és nem egyenruhás parancsnokot is. A legénység polgári ruhában volt. Ennek dacára a zöld leffentyűs bárányszőr macedon sapka, a barna vitorlavászon hajú zsák, koszoruba hajtott szürke daróc köpeny, Mannlicher kartály a hozzátartozó szuronyal, a tölténytáskák, kulacs és revolver, hozzá az említett példás rend, de leg magatartás igen katonás, harcias külszint köleszött a csapatnak. 50-55 éves szürkehajú, bronzképű marcona, viharedzett öreg harcász mellett egy tagpárban menetelt 18 éves halvány arcú ifjú, de valamennyinek arckifejezése örömet, büszkeséget áruolt el és szinte leolvasható volt róluk a bosszuvágy, mire az elmúlt századok alatt a törökök okot bő-

ven szolgáltatnak. 12 ily önkéntes macedon zászlóalj alakult tudomásom szerint a háboru folyamán, melyek a felderítés nehézségében munkájában oroszán részt kaptak, s amelyektől félve rettegtek a polgári keresztény lakossággal, főleg asszonyokkal, aggokkal és gyermekekkel való kegyetlenkedéseik által méltán hirhedtté vált török szabadcsapatok, a „basibozuk”, akik a tehetetlen, védtelen sebesülteket és foglyokat is bestiális kegyetlenséggel esonkították meg.

Követségünknel jelentkezve Tarnovski Adám gróf követünk tudtul adta, hogy a tábori ambulance Pfann dr. honvéd ezredorvos parancsnoksága alatt, Berkó dr. honvéd ezredorvossal, 4 vörös kereszt nénével és 10 egészségügyi katonával Dupnicszára, a tábori kórház pedig Klein dr. ezredorvos parancsnoksága alatt, Lurtz dr. ezredorvossal és a személyzet többi részével Küstendilbe másnap kora reggel fogutba indíttatni. Mindkét hely Bulgária déli határán fekszik, Küstendil vasut vezet s előreláthatólag a kumanovói útközet bolgár és szerb sebesültjei fognak ápolásunk alá kerülni. Örömmel vettük tudomásul a bolgár hadvezetőség ezen intézkedését, bár sajnáltuk, hogy a misszió két alkatrésze nem maradhat egy állomáson. Délután megnéztük a máltai lovagrendnek a katonaiskola főépületének I. emeletén két nap előtt berendezett és már sebesültekekkel megtömött kórházat, hol a műtétek és át-

gató az egyesület szervein kívül álló nyugdíjbizottsági tagok, Agoraszó Ti-vadar főjegyzőnek és Hedervary Lajos árv. elnöknek és kérte az igazgatótanácsot, hogy a nyugdíjszabályrendelet-tervezet kinyomatása és szétküldetésére vonatkozólag rendelkezék.

Horváth József dr. igazgatónak e terjedelmes előterjesztése nyomán élénk vita fejlődött ki, mely után az igazgatótanács a nyugdíjszabályrendelet tervezetét némi módosítással elfogadta, a nyílt kérdésként hagyott rendelkezésekre nézve kimondván, hogy a megváltásra, a végkielégített idő újból való beszámítására és a 20 százalékos visszamenőleg való nyugdíjfelemelésre, valamint a 70 éves életkorban beálló nyugdíjkényszerre vonatkozó elvek elejtendők. A díjnoknyugdíjra vonatkozó rendelkezések azonban meghagyandók azzal, hogy a díjnokoknak a nyugdíjintézetbe való belépése kötelezővé tendő. Kimondotta végül az igazgatótanács, hogy a mintaszabályrendelet életbelépésnapját 1913. január 1-sejére teszi.

Ezután Horváth József dr. az egyesület igazgatója jelentette, hogy a várm. tisztviselők nyugdíjellátási ügyének tanulmányozása közben arra a meggyőződésre jutott, hogy a várm. nyugdíjalapok a legtöbb vármegyében, még a 3 százalékos pótdadó kivétési jog kimerítése esetén sem fognak elegendő fedezetet nyújtani azoknak a kedvezményeknek megadására, amelyeknek felvétele a nyugdíjszabályrendeletekbe az új állami nyugdíjtörvény életbelépése folytán — nézete szerint — meg nem tagadható. Szükségesnek tartja ezért az orsz. tisztikar érdekében, hogy a várm. tisztviselők nyugdíjalapok országosan egyesíttessenek, hogy ily módon a deficit kiegyenlíttessék és minden egyes vármegye tisztikara egyformán legyen az állami tisztviselőknek biztosított minden kedvezményben részesíthető.

Indítványozta ezért, hogy az igazgatótanács intézzen megkeresést valamennyi alispánhoz a nyugdíjalapok legutóbbi állagának, szükségletének és jövedelmének pontos megállapítása érdekében és bizza meg az egyesület igazgatóját, hogy ezen adatokat a legközelebbi igazgatótanács ülésére dolgoztassa fel és tegyen előterjesztést e nagyfontosságú kérdés miként való megoldására nézve. Előterjesztésével kapcsolatosan bemutatta az alispánokhoz intézendő megkeresés és az ehhez csatolt kérdőpontok tervezetét és kérte ezeknek a kiegészítését vagy tudomásulvételét.

Az igazgatótanács az igazgató előterjesztését helyeslőleg vette tudomásul és ahhoz mindenben hozzájárult.

A h e t r ől.

— március 28

Husvét.

Megdicsőüléssel végződött vallásos hitünk szerint a legfölségebb tragédia: a kő elhengeredett, Jézus Krisztus kikelt a sírjából tanúságot tenni, hogy az eszmét megőlni nem lehet, ha hirdetőjét keresztre feszítik is.

Ezt a feltámadást lám, milyen szépen jelképezi a természet: zsendül a határ, az élet ereje támad és önti el a növények pórúseit.

Zöldbe öltözik a természet és az életre hívó nap tüze ad életet.

Égből jött az élet, mint minden áldás, melyet a küszködő ember Istenétől az égből vár.

Az élet állandó robotjában gyönyörű megálló pontunk volt a husvétünnep is.

kötések egész napon át folytak. Részünkről a délutáni munkához segítségül adtuk az ugyanazon épületbe beszállított egészségügyi katonáink közül a műtőszobai segédmunkálatokra kiképzettek. Felajánlottuk orvosi segítségünket is, de erre szükség nem volt, lévén nekik 5 műtő orvosuk. Este Mittag br. tanácsos jött hozzánk. Óriás meglepetésünkre közölte velünk, hogy nem indulunk reggel a jelzett helyekre, hanem Eleonóra királyné Ó felsége határozott kívánságára Szófiában maradunk s a vojna ucsiliste (katona iskola) főépületében fogjuk berendezni kórházunkat, miután az időközben rohamosan előrenyomuló győzelmes bolgár hadsereg nagy számu sebesültjei az ország belsejébe, így főleg Szófiába fognak küldetni. Leírom sem kell, mennyire megörültünk e hírek. Hiszen egy állandó helyen, mely egészségügyi segélyforrásokkal is el van látva, lehetőség szerint sokkal nagyobb eredményt érhetünk el egyesült erővel a háború áldozatainak testi javára, mintha két részre osztva — s hozzá az egyik vasuti összeköttetés nélkül — segélyforrásoktól távol működne. Az estét a másnap törtenendő kórházfelállítás tervezetével töltöttük, felelevenítve emlékezetünkbe szabályzataink idevonatkozó rendelkezéseit.

Másnap reggel Mittag br. vezetése mellett kivonultunk a várostól pár pernyi távolságban egy dombon, jól ápolt kertben fekvő, teljesen modern katonai isko-

lába, melynek összes épületei központi gőzfűtéssel és villanyvilágítással vannak ellátva. Részünkre a főépület földszintjét jelölték ki, hol nagyrészt tantermek és muzeumok vannak, közepén egy nagy táncteremmel. Ez épületszakaszt két egyenlő részre felosztva, két betegosztályt alakítottunk megfelelően szervezett szerű két tábori alakulásunknak. Derék egészségügyi katonáink azonnal hozzáálltak a helyiségek felmosásához, mi orvosok és missiónk fáradhatlan ügybuzgó titkára pedig 93 óriás ládába csomagolt, dus felszerelésünknek a vasuti állomástól való beszállítása, a szükséges berendezési tárgyak beszerzése, illetve a katonai hatóságok révén való kiutalása ügyében foglalatostokdunk. Délután 5 órakor érkezett meg podgyászunk az iskola udvarára ökrök és tehének által vont kis kocson. Eközben kaptuk az értesítést, hogy esti 9 óra tájban érkező 100 sebesültet fogunk kapni. Lázas sietséggel iparkodtunk mindkét osztályon a műtőszobát berendezni és a sebesültek részére 50—50 ágyat vagy derék-aljjal felszerelt hordágyat előkészíteni. Egyszerre csak d. u. fél 7 órakor óriás zűrzavar közepette megérkezett a 9 órára jelzett sebesült-szállítmány, de nem 100 sebesült, hanem 400-on jóval felül. Szalmából, derékaljából, pokrócokból rögtönözve részükre fekvőhelyet, haladéktalanul a sebek orvosi ellátásához fogtunk, mely óriási munka reggel 6 óráig tartott, de ekkor nyugodt lelkiismerettel dőlhetünk

A husvétnek sok a gyöngéd költészet, az egyénisége.

Még az ételét is megszentelve kapja husvétkor a jó keresztény.

Hát még husvét hétfője, azzal a millió piros tojással, az elmaradhatatlan locsolással.

Bár ez is már lassan kimegy a divatból, de csak a városi dámáknál, mert a falusi virágszálak nem engedik el soha.

Nekik az ér legfőbbet a husvét szent ünnepéből, hogy kuthoz cipelik őket a legények, s vödörrel mérik rájuk a szenteletlen vizet És ez így is lesz mindaddig, a míg lesz a földön szerelmes legény, szerelmes lány. . .

Községi és körorvosok mozgalma.

Husvét hétfőjén tartották meg Budapesten a községi és körorvosok országos naggyűlésüket. Leginkább arról folyt a vita a gyűlésen, hogy miért nem lépett életbe máiglan sem az 1908. évi XXXVIII. törvénycikk, amely elrendeli a nyugdíjintézet felállítását.

Loránt Gyula dr. előadó ismertette a községi és körorvosok helyzetét és vázolta azt a nyomoruságos állapotot, amelyben vannak. Az orvosok a foglalkozásukkal járó köteles humanizmus tudatában nem foglathatnak el fenyegető álláspontot, ámde fontolják meg az illetékes körök, hogy az éhes orvosi gyomor sem tud pusztán humanizmussal jólakni. Ezután határozati javaslatot terjesztett elő, melyben követelik, hogy az 1908. XXXVIII. t.-c. alapján úgy a központi, mint a megyei illetékes tényezők e törvény imperativusának tegyenek eleget s annak összes rendelkezéseit, melyek akár a lakásügyre, akár a fuvarügyre, vagy a körorvosok bármely jogos igényeire vonatkoznak, mielőbb hajtsák végre és különösen pedig alkossák meg sürgősen a községi és körorvosok nyugdíjintézményét, úgy, hogy 5 évi garancia legyen, a teljes nyugdíj jogosultság 30 év után következze be, a már szolgálatban levő községi és körorvosoknak eddigi szolgálati ideje teljesen számitassék be, öt évnél rövidebb nyugdíjintézeti tagság közben

le 2 órai pihenésre, mert minden egyes sebesült orvosilag ellátva, fergéktől megtisztítva, megnyírva, tiszta fehér ruhában nyugodtan fekvő a hevenyészett, de részükre oly régen élvezett fekvőhelyen.

Aki életében még nem látott sebesült-szállítmányt, alig tudja lelki szemei elé állítani azt az örökre felejthetetlen képet, mit e szegény emberek nagy tömege megérkezésükkor nyújtott. Több napi gyalog, bivaly-szekéren való és vasuti utazástól kifáradt, kiéhezett, átfázott, fülig sáros alakok, hosszú haj, mely a sápadt, fájdalomtól eltorzult, piszkos areba lóg, a hosszú táborozás alatt megnőtt és nem gondozott szakál és bajusz oly számulmas külsőt ad, melyet az aera esetleg reátpadt fekete vér, az ettől szennyes, elrongyolt ruházat, az oly gyakran napokon át fel nem eszélt, vértől és genyttől átütött szakszerűtlen kötés és a véres hordágyakon szállított súlyos sebesültek fájdalmas nyögése, jajgatása a végtelenségig fokoz. Az embernek idegrendszeré magrandul, szíve elszorul ennyi nyomoruság láttára s lelkét csak egy gondolat tölti el: lehető gyorsan segíteni ezen szegény, hazájukért és királyukért szenvedő bajtársakon. Nem képelek az orvos részére nagyobb jutalmat, a kinjaitól megszabadított és lelki egyensúlyát visszanyert sebesült hálás tekinteténél és erőltlen kézzorításánál.

Végtelen megnyugvást keltett a hozánk került sebesültek között, midőn lát-

bekövetkezett halál, vagy szolgálatképtelenség esetén az évi fizetés és személyi pótlék összegének 50 százaléka állapítottassék meg és ez évenként 2 százalékkal emelkedjék, halálozás esetén temetési járulék nyújtassék. Szolgálatban lévő orvos elhalálozása esetén törzsfizetésének három havi részlete, nyugdíjas orvos halálakor 3 havi nyugdíj adassék temetési járulékként, nyugdíjaztatás esetén a nyugdíjba számítottassék be a törzsfizetés, korpótlék és lakbér is és az orvosok fizetésüknek legalább 5 százaléka járuljanak a nyugdíjalaphoz, az özvegyi nyugdíj általában a férj nyugdíjának a fele, de ez nevelési járuléka nélkül 1000 koronánál kevesebb ne legyen.

A határozati javaslat még több kívánságot felsorol és kimondja, hogy ezek érdekében az országgyűlés mindkét Házához fordul és kéri a törvénynek legteljesebb végrehajtását és végül köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik ügyüket felkarolták.

A Vámosmikolai Takarékpénztár.

A vmikolai takarékpénztár r. t. e. hó 11-én tartotta IX. évi rendes közgyűlését Török Zoltán ny. főispán elnöke alatt.

Elnök bejelentette, hogy Van der Becke Imre f. é. február 20-án történt szabályszerű lemondása folytán előzetes elszámolás után megvált az intézet ügyvezető igazgatói állásától.

A közgyűlés Becke távozását tudomásul vette s az igazgatói teendőik ellátására Kovács S. Kálmán és Schusdek Armin igazgatósági tagokat ajánlotta, — kik is ezen tisztséget az ugyanazon napon megtartott igazgatósági ülésen egyhangú választás után el is fogadták.

Elnök közölte továbbá, hogy Vannay Ignác kir. tanácsos az intézet eddigi elnöke lemondván a bgyarmati takarékszövetkezet igazgatói állásáról, lemond a mandátum folytán nyert itteni igazgatósági tagságáról és elnöki tisztségéről is.

A közgyűlés ezen lemondást Vannay kiváló érdemeinek elismerése mellett sajnálattal vette tudomásul s az elnöki tisztség betöltésére Mittelmann Jánost az armárothi takarékpénztár vezérigazgatóját ajánlotta, kit is az aznap megtartott igazgatósági ülésen egyhangulag és lelkesedéssel választottak meg elnöké; új igazgatósági taggá pedig Maczák Mihályt a

bgyarmati takarékszövetkezet igazgatóját választották meg.

Az igazgatóság előterjesztette évi jelentését, melyből kitűnőleg a hitelműveletek minden ágában öröndetes forgalom volt, noha az elmúlt üzleti évben általában nyomasztó volt a pénzügyi helyzet. A betétállomány megközelíti a 900000 koronát; nyereségként pedig 20455 k. 28 f. mutatkozik, jöllehet az intézet értékpapír ár. különbözet címén a vonatkozó idegen értékpapírok (Magy. Pénzint. Közp. Hitelbanki stb.) teljes értékét 9366 kor. 23 f. t. levonásba hozta. — A felosztás alá kerülő összegből osztalékra a 16 kor. összesen 18000 kor. tartalékalapra 1700 kor. került; a többi összegnek pedig jutalékra, jótékony célokra és jövő évi átvitelre leendő fordítását javasolta az igazgatóság.

Ezután a felügyelő bizottság terjesztette elő jelentését, mely szerint 1912. év folyamán több ízben átvizsgálta a takarékpénztár ügymenetét és könyvvezetését, megvizsgálta az 1912. dec. 31-én kiállított leltárokat, hiányt nem talált s jelentette, hogy a mérleg számla és nyereség veszteség számla helyesen lett összeállítva. Egyben kérte, hogy az igazgatóságnak és felügy. bizottságnak a felmentvény megadassék.

A közgyűlés úgy az igazgatóságnak, mint a felügy. bizottságnak jelentését öröndetes tudomásul vette s a felmentvény nekik megadta.

Az igazgatóság mély megilletődéssel jelentette az intézetnek megalapítása óta ügybuzgó hely. elnökének néh. Kleinkauf Károlynak múlt évben történt gyászos elhunytát.

Elnök indítványára a közgyűlés egyhangú határozata folytán elhunyt h. elnökének az intézet felvirágoztatása körüli érdemei jegyzőkönyvileg lettek megörökítve.

Az igazgatói változással kapcsolatban a főrésztvevő armárothi takarékpénztár kiküldötte vezető igazgatóját Mittelmann Jánost és 3 tiszviselőjét a pénzügyi részletes gyűjtésnek és könyvvezetésének megvizsgálására kik is a leltározást napokon keresztül alaposan elszököltve, úgy találták, hogy az intézet tulajdonát képező értékek hiánytalanul megvannak s hogy a könyvvezetés is rendben történt.

smdr.

— **Jankovich Béla dr.** m. kir. kultuszminister tései birtokáról, hol családja körében a húsvéti ünnepeket töltötte, e hó 26-án utazott vissza a fővárosba.

— **Tanfelügyelők a kultuszminiszternél.** A kir. tanfelügyelők szerdán testületileg tisztelegtek *Jankovich Béla dr.* kultuszminiszternél. A küldöttséget Mosdóssy Imre székesfővárosi kir. tanfelügyelő vezette, aki üdvözlő beszédében kiemelte, hogy a kir. tanfelügyelet átalakítás korszaka elé néz, — mely átalakításban azonban vezető elvnek kell lenni a népoktatási intézetek egyetemes tanfelügyeletének. A kir. tanfelügyelet hosszú időn át nem részesült sem a törvényhozás, sem a kormány részéről nagy fontosságához mért megérett méltánylásban, jöllehet a tanfelügyelet a népoktatás kiterjedt fejlődése mellett valóságos aktív kulturpolitikai tényezővé vált. A miniszter megköszönte a meleg üdvözlést és kijelentette, hogy miután a vármegye közgazgatási bizottsági üléseiben már előzőleg is közelebbről megismerkedett a tanfelügyelői kar fontos munkásságával — a jelen állásában minden alkalmat megfog ragadni, hogy a magyar nemzeti kultúra egyik legfontosabb munkásainak: a kir. tanfelügyelőknak és a kir. tanfelügyeletnek érdekeit előbbre vihesse. A tanítói új fizetésrendezés a tanfelügyelői munkakört ismét nagyban mélyíti s hatáskörét még inkább kiterjeszti, miért is a fizetésrendezéssel kapcsolatban kiadandó utasítások is követelik a tanfelügyelői státusz rendezését s ennek keretében a magasabb képesítés megállapítását a szerzett jogok biztosításával, a népoktatás ágazatának és eddigi összetartozásukban való meghagyását és a tanfelügyelői fizetésrendezés megnyugtató betetőzését. A miniszter választát a tanfelügyelői kar nagy meglepetéssel és éljenzéssel fogadta.

— **Kitüntetett esperes plebános.** A király, mint már jeleztük, Nagy Géza pereszlenyi esperes plebánost a Ferenc József rend lovag keresztjével tüntette ki, amelyet Fodor Vilmos dr. főszolgabíró e hó 24-én adott át a kitüntetett esperes plebánosnak. Az ünnep litániával kezdődött melyen Pompéry Aurél ipolyszakálosi plebános mondott ünnepi prédikációt, azután az ünneplő közönség, köztük: Marek Károly alispán, Somogyi Béla főjegyző, dr. Fodor Vilmos főszolgabíró, Bárti Berkó István kir. tanácsos, Farkas Géza, Pálfi Péter tanfelügyelő, Her-

ták, hogy minden műtevést vagy alattatás alatt, vagy helybeli érzéstelenítés mellett végezzük s hogy nem amputáljuk le a sérült, sokszor förtelmesen szétzúzott végtagot. A Dollinger és Kuzmik budapesti sebésztanárok iskoláinak sarkalatos elvének követését, mely az amputációt csak legvégső szükségben enged meg, nem volt okunk 3 hónapi hadsebészeti működésünk alatt megbánni egyszer sem.

E kép ismétlődött nap nap után. Lozengrad, Bunar-Hiszar, Lüle-Burgas, Seli-Olu, Eszikababa, Dimotika, Odrin (Drinápoly) s a többi csatahelyek tépett hőseit vonatvonat után hozta a 16 különféle idegen nemzetbeli misszió szófiai kórházaiba. A könnyű sebesülteket részben vidéki kórházakba küldvén, részben mint már gyógyultakat pár heti üdülés végett szabadságra engedve, misszióknak 350 beteg részére, két 175—175 ágygyal bíró osztályra osztott, véglegesen kibővített és a szófiai laktanyából rendelkezésünkre bocsátott katonai vaságyakkal felszerelt kórháza tulnyomórészen súlyos sebesültekkel volt állandóan tele. Kórházunk felállításánál, berendezésénél és ezernyi ügyesbajos dolgunk előnyös elintézésénél hatalmas pártfogónk és feltétlen segítségünk volt Ferdinand király Ó Felsője generaladjutántjának kedves neje, Markow tábornokné, kinek bölcsőjét Magyarország áldott földjén ringatták s akinek szép leánya Szófiában az egyik udvarhölgy fontos szerepét tölti be.

A közös hadseregbeli ezredorvos bajtársaink „tábori kórház” betegosztályára november hó folyamán kultuszminiszteriumunk Holzwarth Jenő dr. budapesti egyetemi magántanárt rendelte ki a cs. és kir. hadügyminiszter ur hozzájárulása mellett tanácsadó orvosul, ki nagy tudásával és önzetlen bajtársiasságával mindnyájunknak nagyrabecselését, szeretetét vivta ki.

Vállvetve dolgoztunk nem kimélve semmi fáradságot, hogy az emberszerető célnak, melynek szolgálatában állottunk, lehetőleg megfelelhessünk. A borzalmas sebek, halálra vált sápadt arcok, egyben az aggódó szemekből előesillámoló remény ösztönzött, erre mindenünket orvost, ápolónót és egészségügyi katonát.

Egyik ágyon bekötözött fejű bolgár katonára. Bal arcán furódott be a török puska golyó és sajgó esatornát ütve, jobb lapockája felett kiszakítva ökölnyi darabot repült tova. Másiknak legértékesebb kincsét, szeme világát, oltá ki egy srappel golyó. Ismét másnál a mellkason repült át a hegyes végű török Mauser lövedék, s a mellüregbe kiesorgott vér tette nehézé légzését. Itt két szomszédos ágyon lázban égő arccal, fájdalomtól eltorzult vonásokkal fekszik két ellenség, bolgár és török, most a közös végzetben, közös sorsban békülnek ki. Mindkettőnek agyvelejét roncsolta szét az acélköpenybe szorított ólom mag. Számos hadfnak lövedékektől roncsoltak végtagjai, csontjaik törve. Most

már gipsz kötésbe — gipsz sinre téve fájdalmuk szűnt. Más ágyon iszonyu kardvágás által tarkóján — nyakán sebzett vitéz. De ki győzné az ádáz harszenesétlen áldozatait mind felsorolni.

A szegény sebesült katonák kórházban fájdalmak közt töltött idejük egyhangúságába, nyomasztó voltába minden rosszat feledtető örömet, vidámságot hozott Eleonóra bolgár királyné Ó felsége és a két szépséges királyi heregnő — Nadezsda és Eudoxia látogatása, kiknek dus ajándékaikon kívül minden egyeshez volt részvevő kedves szavuk, mely a csüggedőknek reményt adott, s a gyógyulókba újabb erőt öntött ismét marokba szoritani a sebzetit kézből kiesett fegyvert. Igen jó hatással volt a sebesült harcsookra a karácsonyi ünnepek alkalmával a fényárban uszó, dusan megrakott karácsonyfa alatt vörös keresztet ápolónóink és egészségügyi katonáink által előadott szavalt, rövid szindarab, főleg pedig a bolgár nyelvén énekelt bolgár nemzeti csatadal.

1312 bolgár-szerb és török sebesültet ápolunk a mi magyar kórházunkban. 450 esetben volt szükségünk késhez és más orvosi műszerhez nyulni, hogy műtevéstünk útján érhük el az óhajtott gyógyulást. Csak 2 esetben voltunk kénytelenek egy-egy alszárat levágni, és csak 9 sebesültünket ragadott el a halál, hosszú küzdelmet víván az orvosi tudományunkal.

(Folytatjuk.)

csuth Kálmán s-tanfűgyelő, és Battha László tb. főszolgabíró az iskolába vonultak, ahol az iskolás ifjuság alkalmi énekeket adott elő. Majd dr. Fodor Vilmos főszolgabíró szép beszéd közben nyújtotta át Nagy Géza esperes p'ebánosnak a Ferencz József rend lovagkeresztjét. Beszédében hangoztatta, hogy amint a husvéti ünnep a kereszténység öröm ünnepe, úgy öröm ünnepe a vármegyének a mai nap, midőn a királyi kegy sugarai elárasztják fényvel azon férfit, aki az egyház és a tanügyi szolgálatában oly kiváló érdemeket szerzett. Azután Pálfi Péter kir. tanfűgyelő ékes szavakkal méltatta az ünnepet esperesnek az egyház és a haza, és a tanügyi terén szerzett érdemeit, majd Ettenberger Lajos tanító a tanító testület és az iskola nevében üdvözölte a 17 éve Pereszlyénben áldásosan működő esperest, a kiváló papot az igazságos és jószágos tanügyi előjárót. Ettenberger Mariska iskolás lányka, szép alkalmi felköszöntőt mondott, és Polyák Péter községi bíró, a község, a képviselőtestület és az iskolások nevében üdvözölte Nagy Gézát. Megható volt az egyszerű földmives ember keresetlen, értelmes, és nagyobb értelmiségre valló beszéde, a ki kérte az esperest, hogy ezután is mint eddig, vezesse a községet az Isten imádságában, a haza szeretetében, és a tanulásban. Az elhangzott beszédekre válaszul Nagy Géza esperes p'ebános meleg szavakban mondott köszönetet, hála adva az Istennek, hogy megengedte elérnie a legfelsőbb kegy eme megnyilvánulását. Igérte, hogy ezután is épp oly önzetlenül, mint eddig lette, fogja községét a lelkiéletben, a haza szeretetében és a tudományok elsajátításában vezetni. A Hymnus elnevelésével ért véget az ünnep, mely után a vidéki résztvevőket az esperes p'ebános vendégszerető házána látta vendégül.

— **Miniszteri látogatás.** Jankovich Béla dr. közoktatásiügyi miniszter, husvét szombatján délelőtt 10 órakor váratlanul megjelent Ipolyságon, a hontmegyei kir. tanfűgyelőség hivatalában, hogy a vármegye népoktatásiügyének állapota felől közvetlenül tájékozódjék. Pálfi Péter kir. tanfűgyelő fogadta a minisztert s tudakozásaira a legkisebb részletekre kiterjeszkedő felvilágosítással szolgált. Közben bemutatta hivatala tiszti- és kezelőszemélyzetét, valamint az ügykezelésre vonatkozó összes nyilvántartó könyveit. A miniszter látható érdeklődéssel, hosszan vizsgálta ezeket és miután hátralékok egyáltalán nem, s mindent rendben talált, körülbelül egy órai időzés után, búcsút véve, eltávozott.

— **A törvénykezés köréből.** Az igazságügyi min. kir. miniszter Gerle Jakab a nagytapolcsányi kir. járásbíróshoz kirendelt betétszerkesztő bírói törvénytörvénybírói minőségben az ipolysági kir. törvénytörvénybíróhoz osztotta be.

— **A F. M. K. E. közgyűlése.** A F. M. K. E. hontvármegyei fiókja ez évi rendes közgyűlést e hó 29-én d. u. 3 órakor tartja a vármegyei ház kistermében Wilczek Frigyes gróf főispán elnöklése mellett. A közgyűlés tárgysora 1., az 1912. évi zárószámadás, 2., az 1913. évi költségvetés, 3., a magyar nyelv tanítása terén érdemeket szerzett tanítók jutalmazása, 4., a hontnémeti egyleti ovó állami kezelésbe vétele s ennek kapcsán új ovodai épületnek az egylet által való építése. 5. Memorandum előterjesztése Jankovich Béla dr. közoktatásiügyi miniszterhez Hontvármegye nyelvhafatárán állami ovók felállítására iránt. Az egylet vezetősége ez uton is kéri az egylet tagjait, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **Halálozások.** Szabadhegy Géza földbirtokos e hó 23-án Biharillyén 70 éves korában meghalt. Veje volt Boronkay Lajosnak, ki a múlt század hatvanas éveiben vármegyénk politikai életében nagy szerepet játszott. Eleinte felesége Boronkay Kamilla tései birtokán gazdálkodott, és a múlt század nyolcvanas éveiben Ivánka Zsigmond oldalán a megyei ellenzék egy számottevő tagja

volt, s akkoriban Majthényi László báró főispánnal, melyben az megbeszült, szenzációs politikai párbaja volt. Évek előtt költözött el a vármegyéből Biharba, hol a Barmód pusztán gazdálkodott most bekövetkezett haláláig.

— **Prézelmayr Sámuel** kereskedő e hó 22-én 79 éves korában meghalt a nyitrai megyei Szakadékon. Benne Polgár Ignác ipolysági nagytözsde és nyomdatulajdonos édes atyját gyászolja.

— E hó 25-én Ipolynyéken szívszélhűvés következtében 59 éves korában meghalt Pitz Ottó Coburg hercegi erdőtanácsos, az északmagyarországi egyesített közszabvány társulat erdőfelügyelője. Iskoláit Ausztriában végezte, erdészeti oklevelét Wienben szerezte, mely után Magyarországra került Coburg herceg uradalmaiba, melyben most, bekövetkezett haláláig több mint 38 éven át maradt. Már mint nős ember és család apa tette le a magyar reálisiskolai érettségit Körnöcbányán, utána az erdészeti akadémiát végezte el Selmechányán kitüntetéssel, majd pedig letette a magyar erdészeti államvizsgát Budapesten kitűnő eredménnyel. Igen fiatalon a fülkei uradalom vezetésével megbízott hivatal főnök lett s a további rangfokozatokat is kivételes gyorsasággal érte el, míg végve elérte a hercegi uradalomban a legmagasabb rangot az erdőtanácsosságot, 1903 óta a fülkei mellett a csábrági uradalmat is vezette. Hirtelen bekövetkezett halálát családján kívül gyászolja az a társadalmi kör is, amelynek mindenkor egyik legkedveltebb tagja volt.

— **Cukorrépatermelők értekezlete.** Cukorrépatermelő gazdáink e hó 18-án Ivánka László elnöklése mellett értekezletet tartottak. Elhatározták, hogy mint már létező szövetkezet testületileg belépnek a „Nyugatmagyarországi Cukorrépatermesztő Gazdák Szövetségébe”, a melynek alapszabályait magukévé teszik; de tekintettel arra, hogy itt nehezebb viszonyok között, tehát drágábban termelik a répát, mint a lapos vidéken Pozsony, Nyitraiban ezen termelési ággal foglalkozó gazdák, külön érdekszövetséget kívánnak alkotni az Oroszkaai cukorgyár érdekkörébe tartozó összes termelők bevonásával. A gyűlésen részt vett gazdák mintegy 1400 hold természetű területet reprezentáltak és Ivánka László elnöklése mellett Kinszky József, Kondor József, Sümegh Ottó, Wertheimer Vilmos tagokat és Toldy Zsigmond gazd. egyleti titkárt küldték ki a f. hó 30-án a Barsmegyei gazd. egyesület által rendezett cukorrépa termelők értekezletére Lévára, hogy ott a gyűlésen hozott határozat alapján, a társ egyesülettel megállapodásra jutva, a gazdák érdekeinek biztosítására, egy erős, életképes szövetkezetnek alapját megvessék. Öröndetes dolog, hogy ezen drága termelési ággal foglalkozó gazdáink, végre összefognak és szövetkezzeibe lépve közös és magánérdekeiket eredményesen fogják tudni a kartelles cukorgyárakkal szemben megvédeni.

— **Körorvosi pályázat.** Fodor Vilmos dr. az ipolysági járás főszolgabírója a VI. számmal jelölt s 23 községből u. m. Egeg, Szalatnya, Gyúgy, Mere Alsószemeréd, Teszér, Udvarnok, Alsóterény, Felsőterény, Alsóspék, Felsőspék, Deménd, Százd, Hévmagyarad, Szántó, Kistompa, Horváti, Felsőszemeréd, Egyházmarót, Apátmarót, Szud, Ösöd, Lissóból álló közegészségügyi körben a körorvosi állásra pályázatot hirdet. Kik ezen körorvosi állásra magukat megválasztani óhajlják, 1908. évi XXXVIII. tc. 7. §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket április hó 1 napjának d. e. 10 órájáig adják be. Javadalom a következő: Az 1908. évi XXXVIII. tc. 10 §-a alapján 1600 korona törzsfizetés mely 5 évenként 200–200 korona korpótlékkal emelkedik, a törvényhatóság előtt megállapítás alatt lévő lakbér és fuvardíj, valamint a szabályrendelet alapján szedhető rendelési beteglátogatási és műtétekért járó díjak. A választás később kitzendő időben lesz megejtve.

— **Nagybeteg járásorvos.** Czukrasz Gyula dr. vámosmikolai járásorvos tb. főorvost e hó 22. miközben egy paciensének receptet akart írni, agyhűdés érte, s ennek következtében jobboldala megbénult, és beszélő képességét is elvesztette. Bár kezelő orvosa Kovács S. Endre dr. kir. tanácsos főorvos abban reménykedik, hogy a vérömlés felszívódása folytán egészsége helyreáll, állapota mindazonáltal nagyon súlyos. Betegségének híre széles körben őszinte részvételt keltett.

— **Az orvosvilág egyhangú véleménye,** hogy manapság a gyermektáplálás csak úgy lesz tökéletesen végrehajtható, ha az elválasztás pillanatától kezdve a gyermekek Phosphatine Falières-el lesznek táplálva. E kiváló tápszert értéke megbecsülhetetlen, a gyermekeket a fogzás nehéz időszakán zavartalanul segíti keresztül és a fejlődés biztosításánál első rangú szerepet játszik. Nem csak, csecsemők, de serdülő gyermekek is szedik a Phosphatine Falières, mert a leghatásosabb tápláló anyagokat tartalmazza.

— **Erdőtűz.** Ipolyhídvégen e hó 22-ikén az erdő kigyult és körülbelül 60 hold területen leégett. A tűz állítólag abból eredt, hogy egy fiu cigarettára gyújtott és eldobott gyufája meggyújtotta a száraz avart.

— **Jóbarátai és rokoni örömmel** veszik tudomásul, hogy ön is bersonozza cipőit. Az új Berson gumisarkok utólréhetetlen.

— **Uj segédjegyzői állás.** A korponai j főszolgabírója a bozói körjegyzőségben 1000 korona évi fizetéssel rendszeresített segédjegyzői állásra pályázatot hirdet. Kik ezen állást elnyerni óhajlják, az 1900 évi XX. t. c. 3 §-ában előirt képesítésüket valamint eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi május hó 30-ig nyújtsák be. A választás határnapja később lesz kitzüve.

— **Tavaszi vetőbűkkönyv** arankamentes-ségre államilag oltomzárt löherét, lucernát, nyulzapukát valódi Quedlinburgi takarmány répamagot szuperfoszfátot, kálisót chilisalétromot jutányosan ajánl és állandóan raktáron tart *Berezeller* Márton Ipolyság. 2–5

— **A tél nekrológja.** Minden jel arra mutat, hogy az 1912–13-iki tél immár nemcsak naptár szerint, de valóságilag is kiszorított s így el lehet már mondani felette az emlékbeszédet. Nos hát ez a tél — egyike volt a teghosszabaknak, mert — többet bizonyít ez mindennél — már múlt évi augusztus végén, mindjárt Szent-István után megszűnt a kis kabátban való járás s általában a könnyen őtözködés ideje, ami, ha tekintetbe vesszük, hogy az átmeneti kabátot vagy felöltőt e hó vége előtt alig teherjük le, azt, jelenti, hogy fáradt testünknek összesen hét hónapon át kellett egyfolytában nehéz gunyát cipelni s ebből legfőleg csak két hónapot: szeptembert és márciust, lehet számítani a felöltő uralmára, a közbeeső öt hónap pedig a téli kabátra és bundára esik. Ez pedig szokatlanul hosszú idő a mi mérsékelt éghajlatunk alatt s alaposan megviselte nem csak a testünket. Hát még a zsebünket mennyire megviselte a méregdrága fa s különösen szén révén. Mert ha nem is voltak tartós nagy hidegek, de mégis majdnem állandóan fütente kellett e hosszú hét hónap alatt. A nagyobb hideg e télen is — mint az utóbbi években általában — csak karácsony táján állt be s az erősebb hideg nem igen tartott tovább 3–6–8 napnál. Ép azért a koresolyások sem voltak nagyon meglegedve, kivéve a pöttelet, a februárt, mely 3 hétig tartott egyhuzamban. Előnye volt az elmúlt télnak, hogy feltűnően kevés volt a szél s a dermesztő északi szelek majdnem egészen elmaradtak, meg az, hogy kevés hó esett. A csapadék többnyire eső alakjában jelentkezett. Biztató jel, hogy a kítavasodás igen lassu és fokozatos, nem úgy, mint tavaly, mikor hirtelen nekivirult minden, az április

eleji erős fagyok aztán tönkre tettek minden korai gyümölcsöt s a szőlőben is nagy károkat okoztak. Az idén az éjjeli fagyok és lehülések — legalább eddig — előnyösen mérsékeltek a növényzet kibontakozását, ami kedvező kilátással kecsegtet a további kifejlődést illetőleg. Általában az elmúlt tél huzamos volta is arra nyújt reményt, hogy tisztességes nevelő tavaszunk, normális nyarunk és termő ősziünk lesz s az idei év nem fog emlékeztetni bennünket az ötven évvel ezelőtire: az 1863-iki inséges esztendőre.

-A levegő az egészség ellensége. Furcsa állítás. Sokan az aviaticusokra fognak gondolni e sorok olvasásakor, mert ezek közül néhánynak lezuhanását náthájuk okozta. Nemrég járta be a világ-ajtót az a hír, hogy egyszerű tüszentés és a vele járó meg-rázkódás végzetessé válhat a pilótára. Ki ne tudna arról, hogy a legközönségesebb nátha sok embernek megpecsételte már a sorsát. Egy egy könnyű náthát, vagy köhögést sokszor semmibe sem vesszünk, pedig abból fejlődhet ki valamely hurut vagy influenza. Mielőtt az orvost hívhatnók, máris jelentkezhethet fájdalom a tüdőben, ez pedig már nehezen gyógyítható. Ilyen esettel ezernyi esetben találkozhatunk. Sokkal fontosabb a földön járókra mint a levegő meghódítóira szervezetüknek erősítése, hogy az időjárás-sal és meghűléssel dacolhassanak. A Sirolin a véren át hat a szervezetre, erősíti a tüdőt, javítja az étvágyat és meglepő jó hatású közérzetre. Sirolint jó ize miatt épügy szeretik a gyermekek, mint a felnőttek. A Sirolin "Roche," kapható minden gyógyszertárban, de határozottan Sirolin "Roche"-t kell kérnünk. Emlékeztünk a tavali előtti forró, poros nyárra, maga természet int elővigyázatra, és azt tanácsolja, hogy fenyegető veszély esetén használjunk Sirolin-kurát.

IRODALOM ÉS ZENE

(*) **A Vasárnapi Ujság.** március 23-iki husvétii száma a szokottnál nagyobb terjedelemben jelent meg s nagy mennyiségű pompás képet mutat be a husvétii ünnepéről, a Műcsarnok kiállításáról, Bródy Sándor új darabjairól, a legutóbbi bajnoki football-verseny, József nádor első feleségének Mária Pavlovna orosz nagyhercegnőnek képe, képek a jég pusztításairól a Balatonon, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Kvassay Ede regénye, Lévai József, Szaboleska Mihály, Petri Mór, Peterdi Andor versei, Szöllösi Zsigmond novellája, egy érdekes francia regény. Egyéb közlemények: Mikszáth Kálmán egy kiadatlan fiatalkori humoros levele, egy Mátyás királyról szóló régi magyar ének szövege és kótája, Várnai Sándor, a most elhunyt író utolsó cikke s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre öt korona, a Világ-króniká-val együtt hat korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a Képes Néplap, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona.

(*) **Az öreg költő a gyermekeknek.** Lévai József őszi költőnk csak meg-megszólal még s most, patriarkai öregségében különösen kedvvel írja bájos, meleg verseit a gyermekeknek. Most husvétra is kedves verset ír Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja, a Jó Pajtás husvétii számába, a mely egyébként is a szokottnál gazdagabb és változatosabb tartalommal jelent meg. Verseket írtak még bele Endrődi Sándor, Benedek bácsi, Endrődi Béla, elbeszélést Nagy Endre, Benedek Elek, mesét Holló Sári és Szabóné Nógáll Janka, érdekes cikket Schöpllin Aladár, Keményffy Jenő, Pözdler Gyula és mások szép képeket rajzoltak. Ezek mellett megvannak az állandó közlemények: Sebők Zsigmond Dörmögő Dörmötör legujabb kalandjait mondja el, Rákosi Viktor folytatja regényét. A kis krónika rovat aktualitásán kívül kiegészítik a szám gazdag tartalmát a rejtvények és szerkesztői üzenetek.

A Jó Pajtás-t a Franklin-társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Divatcsevegés.

(A Divat-Ujság-ból)

A szoknya bősége az égető kérdés, melyet minden új idénnyel élénk terjesztenek. Nos hát az idén nem éppen könnyű a felelet erre a kérdésre. Nem állíthatjuk minden további nélkül, hogy a szoknya bősége vagy inkább a szűk volta nem változott, mert az csakugyan bővebb lett, csak hogy nem az alján. Ott szűkebb, mint valaha volt, mert az alsó hasíték már nagyon általánossá lett, így nyugodtan állíthatjuk hogy az alj alól mindenestre szűkebb a tavalyinál.

A mi a felső bőséget illeti, az teljesen megváltozott. A derékbőség is nagyobb és a legjobb divatteremben a szoknya korca oly laza, hogy könnyen belefér még a kéz feje is. Ennek a derékbőségnek három oka van. Elsőben is az új fűzőt úgy készítik hogy szorosan megfeszítik a csipőn, a mi azt jelenti, hogy a derék vonalán egy esőpp nyomásnak sem szabad lennie, különben a fűző nem elég bő; a deréknek elég szélesnek kell lennie ha azt akarjuk, hogy a csipő keskenynek lássek. Másodsor az új redőzési forma megváltoztatta az alját a csipőtől térdig és hogy az alak körvonala mégis egyenes és karcsu legyen, a derékvonalat is bővíteni kellett. A harmadik ok pedig, hogy megint vissza térnek a normális derékhosszra és ha éppen a derékvonal lenne keskeny szélesnek látszanék a csipő. Ezért hát ezidő szerint akkor normális a derékvonal, ha egyáltalán nincs, mert a nagyon bő és lapos, széles övvel úgy van elrendezve, hogy annak, meg a csipőnek a vonala teljesen egyforma.

A legtöbb ruhának hosszu az ujjá és hosszu a vála is. A nagyon elegáns délutáni öltözékeken látni félhosszu ujjat is, de mé-

gis a hosszu ujj a kedvelt még a legdiszesebb alkalmi ruhán is. A kosztümnek rendes a karöltője, esti öltözékeken azonban leginkább kimonó-ujjat látunk. Egyéb ruhákon és bluzokon az elegánsabb divatszalonokban a lelogó válat részesítik előnyben. A párisi modellek mind nyak nélkül valók. sőt kissé kivágottak. Am ha valaki mindenáron magas nyakat akar csak túllból késztesse.

A tavaszi időnyre való tekintettel a hölgyek természetesen majdnem leginkább csak a tavaszi öltözék érdekli. Nos a divatos kosztümnek a kabátja hozzátódott lebbenyos, oroszos zekeformájú és olyan, a melynek lebbénye alól elál. Az alj vagy redőzött, akkor az alsó széle hasított vagy legyezőszerűen berakott kis részt toldunk bele, úgy hogy az alak azért karcsu és keskeny marad és a szabadjárást az alj mégsem feszélyezi.

A színeket illetőleg nagyon szeretik a barna posztót, tengerészkek természet és a skót kockás szövötteket, de természetesen csak a kabátos ruhának. Délutáni látogató- vagy séta- öltözéknek a sarmóz, atlasz, moaré, krép-meteor és a különféle bordás selyem a kedvelt.

Egyebekben a tavaszi divat sokkal egyszerűbb, mint a minő az utóbbi években volt.

Mindezt a Divat Ujság ma megjelent számából állapíthatjuk meg, melynek model képei, különösen az új kabátos ruhákat illetőleg, mind a legfinomultabb ízlésről tesznek tanubizonyságot. Ugyan ez áll a divatos kalapmintákról is, melyek most kicsinyek, de a nálunk szokásos tulzástól mentek. A bluzminták nagyon tetszetősek és mind eltérnek az eddigi sablonos formától.

A Szórakoztató-mellékletbe eredeti cikket írt Bársony István, Deák Gyuláné stb A kézimunka rovatban Lesznay Annának néhány gyönyörű tervezését láthatjuk. Kosztümikéről Antal Gézáné, kertészetről Csávolszky Mihály ír. A sok állandó rovat pedig utba igát ad mindenre nézve, a mit a házban és a ház körül tudni jó.

A Divat Ujság mai számához mellékelve van a szabásmintaívén kívül a Tündérújjak iparművészeti ujság, melyet Tretz Péterné szerkeszt nagy hozzáértéssel és ízléssel.

A Divat Ujság minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó: negyedévre postán való szétküldéssel két korona husz fillér. Előfizetni legcélszerűbben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Ujság kiadóhivatala Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 4, számú házban van.

Sirkövek

nagy választékban kaphatók

NEUMANN JAKABNÁL.

Nem lesz többé nedves lakás! Nem lesz többé nedves pince!

mert a „BIBER” abszolút vízhatlan szigetelő, lehetővé teszi mindennemű nedves és vízállásos helyiségek tökéletes szárassá tételét.

„BIBER”-rel bármely kőműves végezhet szakszerű szigetelést. „BIBER” megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is.

Prospektust, használati utasítást és minden egyéb felvilágosítást készséggel ad:

A „BIBER-MŰVEK” egyedelarusítója
EGGENHOFER Albert fakereskedő és vállalkozó IPOLYSÁGON.

291. szám.

Termelt fenyőfa eladása.

A selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola kisiblyei tanulmányerdejében áterdölés útján lekérgezve termelt és máglyázott

173 drb. 21·687 m.³ 14—19 cm. középátm. vörös fenyőszálfa,

370 drb. 7 cm középátmérőn felüli vörösfenyő rudfa,

47 drb. 8·517 m.³ 11—16 cm. középátmérőjű lucfenyő szálfá és 240 drb. 7 cm. középátmérőn felüli lucfenyő rudfa

folyó évi április hó 15-én d. e. 10 órakor a helyszínén, zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 530·00 Korona; bánatpénz 53·00 Korona.

A zárt írásbeli ajánlatok folyó évi április hó 14-én este 6 óráig a főiskola erdőhasználati tan-székének címére küldendők, ahol egyúttal az árverés és szerződési feltételek is megtekinthetők.

Selmecbányán, 1913. évi március hó 1-én.

A főiskola ezidőszerinti rektora:
Dr. Barlan.

1090, 1913 tkv, szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bíróság közhírré teszi, hogy Fekete István és Frankó Mihály végrehajthatóknak Frankó Mihályné sz. Sulyán Anna végrehajtást szenvedő ellen 600 és 250 kor. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a területén levő Ipolyvece község 409 szmu tkvben A I. 1 sor 37. hrsz. I. 29 népsorsz. a. Frankó Mihályné sz. Sulyán Anna nevének álló ház, udvar és kertre 944 kor. törv. becsárban.

Az u. o. 413. sz. tkvben a f. 1. sor — 245 hrsz. a felvett kertnek a nevezet nevének álló 4/24 ed részére 259 kor. törv. becsárban.

Az u. e. tkvben A f. 2 sor 236 hrsz. a felvett kertnek a nev. nevének álló 4/24. részére 124 kor. törv. becsárban.

Az u. o. 592 sz. tkvben A f. 1 sor 473/a hrsz. a. a nevezett nevének álló szántóra 379 kor. törv. becsárban.

Az u. o. 206 sz. tkvben A I. 1—6 sor 802. 1169—1171. 1294. 1364 hrsz. a. felvett közös legelőből a nevezett nevének B. 174 sorsz. a. álló 12/286-od részre 84 kor. törv. becsárban 1913. évi június hó 25-én d. e. 9 órakor Ipolyvece község házában a megállapított kikiáltási ár 10 százaléknak bánatpénzül letétele mellett a becsáron alul is, de a kikiáltási ár 2/a-án alul nem fog elárvereztetni. A vételár az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 30, 60, 90 nap alatt 3 egyenlő részletben 5 százalékos kamattal együtt lefizetendő. A bánatpénzt az utolsó részletben beszámítja. Az árverési feltételek a bíróságnál, mint a fent megjelölt községi elöljáróságnál megtekinthetők.

Kir. törvszék mint tkvi hatóság.
Ipolyság, 1913. évi március hó 3-án.

Magyar s. k.
kir. törvszéki jegyző.

A kiadmány hitelül:

Schön Alajos
tkvezető.

Egy okos fej

elsajátítja azon vivmányokat melyekkel a tápszerkémia a háziasszonyt megajándékozta.

Dr. Oetker sütőpora á 12 f. élesztő pótlásu szolgál, mellyel kuglófokat, linzi és más egyéb tortákat, valamint mindennemű süteményeket és tésztákat lazábbakká, na gyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz.

Dr. Oetker pudingpora á 12 f. tejjel főzve gyermekeknek és felnőtteknek csontot képző nagyszerű és olcsó utóledelt nyújt.

Dr. Oetker vanillincukra á 12 f. csokoládé tea, puding, tej, mártás és crème vanilliazására szolgál és teljesen pótolja a drága vanillia-csövet. Egy csomag tartalma 2—3 jó vanillia-csőnek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden csomagban.

Kapható minden élelmiszer üzletben, valamint drogeriában. Vények ingyen.

Dr. OETKER, Baden-Wien.

Kapható Ipolyságon:

Dangel Béla
Bartók Ernő
Berczeller Márton
Brack Ignác uraknál.

Köhögés

és rekedtségnél, tüdőkatarrus, vagy számarhurutnál az emberek millióia

KAISER-féle mell-karamellát

használgják a három fenyő jelzéssel.

6050 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és betegetől, tanuskodik a :- biztos eredményről. :-

Könnyen emészthető és igen jó ízű bonbonok.

Csomagja 20 és 40 fillér. :- :-
:- :- :- Doboza 60 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban :- és drogeriában. :-

Superiositát

thomassalak chilisalétrom

- és kálisót jutányosan -
ajánl és állandóan rak-
táron tart

Berczeller Márton

Ipolyság.

Figyelem!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a már több éve létező

kelmefestő, vegytisztító és
fehérnemű mosó intézetem

ujjonan berendezve azt a főtérre a Schük-féle házban március 1-től át-helyeztem.

Mért is ugy a vidéki, mint a helybeli megbizatosokkal március 1-től a Schük-féle házban kérem fölkeresni. Pontos és jó munkáról biztosítva további szives pártfogásukat kérem

kiváló tisztelettel
HESZ GÉZA
kelmefestő és tisztító.

Jogtudósok, papok, tanítók a SIROLIN „Roche“-ról:

Mellbetegelnél.

G. R. jogtanácsos, B.-ben.

Hasznaltam a Sirolin „Roche“-t, hatá-sával igazán meg vagyok elégedve.

B. P. igazgató, B.-ben. (Keletporoszorsz.)

Évek óta használom a Sirolin „Roche“-t minden kezdődő hurut ellen. — A légző-szervek baját ellen a legjobbnak találtam.

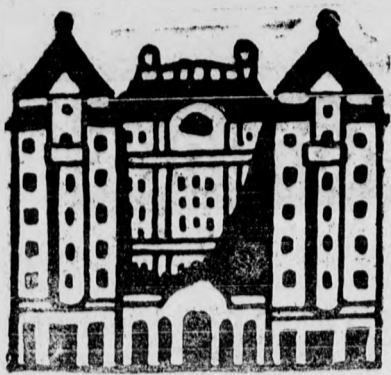
A. M. plébános, W.-ben.

A Sirolin „Roche“ szabadított meg engem. Gyermekeknek is adom a szert, ha hurutosak.

F. H. tanító, Fr.-ben.

A Sirolin „Roche“-val meg vagyok elé-gedve annyira, hogy mindenkinek aján-lom, akinek légzőszervi baja van. —

A Sirolin Roche kellemes ízű, étvágygerjesztő és orvosilag ajánlott szer. Erősíti a tüdőt és légzőszervek ellenállását fokozza. A gyógytárban határozottan Sirolin Rochét kérjünk.

Grand Hotel ESPLANADE Nagyszálló

Budapest, III., Zsigmond-utca 38-40, a Szt. Lukács- és Császár-fürdővel szemben.
(A Rózsadomb parkos tövében).

A modern technika legújabb vívmányainak alkalmazásával teljesen újonnan épült **hatemeletes szálloda** pazar fényvel berendezett **250 szobával**. Rézbutor, központi gőzfűtés, minden szobában hideg-meleg víz, villanyvilágítás. Lifttek, külön olvasó-, társalgó-író-szobák stb. **Elsőrangú étterem és kávéház**. Penziórendszer is. Kereskedelmi utazók és fürdőzőknek igen alkalmas. A vonatokhoz saját autójáratok. Villamos közlekedés minden irányban. Mérsékelt polgári árak. Uri és női fodrász a házban. — Szíves partifogást kér **Pallai Miksa** igazgató-tulajdonos.
Telefon 130-35.

Kérdés és felelet.

Melyek a leggyakoribb heveny fertőző bajok a gyermekkorban?

A kanyar, vörheny, bárányhimlő, járványos fültőmirigylob, difteritisz, szamárköhögés, valódi himlő.

Mit kell tennünk, ha az orvos fertőző betegséget állapított meg, vagy a szülőnek gyanúja van a fertőző betegségre?

A gyanús beteget el kell különíteni a többi-től, különben egyikről a másikra terjed a faj és egész járvány jön létre.

Mi által terjedhet a fertőző betegség?

Személyek és a beteg által érintett tárgyak útján.

Mit kell tehát mindenkinek tenni, ki fertőző beteggel érintkezésbe jön, hogy a betegség tovább ne terjedjen?

Mindenkinek, ki a fertőző beteggel érintkezésbe jött kezét fertőtlenítő folyadékkal, lysoform oldattal kell jól megmosni a ruhát, intőzetben köpenyt kell cserélnie.

Mit kell mindazon tárgyakkal csinálni, a melyek fertőző beteggel érintkezésbe jöttek?

Az értéktelen tárgyak, melyekkel a fertőző beteg érintkezett megsemmisítendő, a többiek pedig lysoformmal fertőtlenítendő.

Hogy fertőtlenítünk fehérneműt?

Ugy, hogy azt azonnal mosásba adjuk, a szokott módnál még jobban kifőzzük a fehérneműt és a mosóvízhez 3 százalék nyers lysoformot adunk.

Hogy fertőtlenítünk tárgyakat?

Amely tárgyakat nem lehet felforraltatni, azt a fertőtlenítő intézetnek kell átadni, mely forró gőzben fertőtleníti. Hol fertőtlenítő intézet nincs, ott a butorokat 3 száza ékos lysoform oldattal kell jól lemosni.

Vajjon mindenki, ki fertőző beteggel érintkezésbe jön, megkapja-e a fertőző betegséget?

A fertőző beteggel érintkezők közül nem kapja meg az a bajt, aki **kellően védekezik** és a kinek szervezete nem alkalmas talaj a betegségre csira fejlődésére.

Ha egy gyermek fertőző betegségből kigyógyul mi a teendő?

A lakás gondos fertőtlenítése, vagyis a falra a butorokra s egyéb tárgyakra tapadt betegségszűrés. A fürdővízhez kevés lysoform teendő.

Hogy fertőtlenítjük a szoba falait?

A szoba falait legjobb átmeszeltetni, vagy festetni, ha nem lehetséges, akkor lehet a falakra lysoformoldatot is permetezni. Minden esetben szükséges a folytonos szellőztetés, hőnapsugár.

Érdekes és tanulságos könyvet írt „Egészség és fertőtlenítés” címmel Székely Zsigmond orvos, melyet ingyen küld kívánatra a szerző (Budapest, Erzsébet-körút 44).

Császárfürdő Budapesten. Nyár és téli gyógyhely a magyar legálmás rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapmedence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használtak az összes reumatikus- és idegbántalmaknál. **Uszodák** hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők ivó- és belélegzési-kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Az igazgatóság

NYOMATOTT NEUMANN JAKAB GYORSSAJTÓJAN IPOLYSÁGON

Szőlőbirtokosok

különös figyelmébe!

Ha Forhinnal permetez.

Rézkénporral poroz és

Bagollal áll a szőlőmelyt:

I-SZÖR kevesebb a gond,
II-SZÖR kevesebb a munka,
III-SZÖR kevesebb a munkabért!

FORHIN a sokszorta megjavított bordói keverék és számtalan köszönő- és elismerő-levél tanúsága szerint mindenütt a legnagyobb meglepéssel használják. A

FORHIN-nak nincs üledéke, vízbe dobva azonnal oldódik és biztosan pusztítja a perenoszpórákat; egy kész anyag, főalkatrésze rézgálic, tapadóképesége oly nagy, hogy bármely harmatnál permetezhető vele; használata óriási munka- és pénz-megtakarítást jelent, mert az anyag teljesen kész!

Gyümölcskertészek használjanak saját érdekükben Californiai lét, a gyümölcsrovarok elleni védekezés e rovarenyvet minden kártékony rovarok elfogására. Laurinát a rovarok ellen nyári védekezésre Lauril Karbolineumot a rovarok elleni téli védekezésre. Lauril oltóviaszt az oltványok nemesítésére, Ichaeumint a zsenge virágok permetezésére. Nicotin Quassia-kivonatot falkolák permetezésére. Topomort mezei egerek pusztítására. Pampilt rovarok és darazsak elfogására. Tessék mindezen cikkekről kimerítő leírást és használati utasítást kérni, melyet ingyen és bérmentve küld az összes érdeklődőknek.

FORHIN szőlőpermetezősi anyaggyár
BUDAPEST, VI., Váci-ut 93,

valamint képviselője: **NEDECZKY és TÁRSA** Balassagyarmat.

A Budapesti Asztalos Ipartestület védnöksége alatt álló

Butorcsarnok Szövetkezet

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, Budapest, VIII., József-körút 28. szám. (Berkocsis-utca sarkán), Budapest VIII. ker. Üllői-ut 18. állandó

Lakásberendezési kiállítása

nyitva reggel nyolc órától este nyolc óráig.

Belépti díj nincsen.

akác, gledicsia
Besztercei szilva, kajszin-baraczk,

ojtott gyümölcsfát, vadonoztot, akác és gledicsiát 100.000 számra képes küldeni.

Ungváry Leiszló-faiskolája
Cegléd.

